

II მასივი ქართულ ენასა და ლინგვისტიკაში

2008

ინსტრუქცია

ყურადღებით გაეცანით საგამოცდო ტესტის ბუკლეტს და ისე შეავსეთ პასუხების ფურცელი. **ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ მხოლოდ შავი სამუშაოსათვის!**

გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გააკეცვა დაუშვებელია!

წერეთ გარკვევით, იმყოფინეთ პასუხისათვის განკუთვნილი ადგილი. თუ კითხვას არ ახლავს აკრძალვა – ციტირება დაუშვებელია – შეგიძლიათ უპასუხოთ ციტატითაც.

დავალებების №№ 1-10 (წაკითხულის გააზრება) და **№№ 11-14** (ქართული ენა) შესასრულებლად აუცილებელია პასუხების ფურცლის შესაბამის უჯრედში გააკეთოთ აღნიშვნა – **X**. (იხ. დავალება 11).

გაითვალისწინეთ, დავალებები №№ 15-18 უნდა შესრულდეს შემდეგნაირად:

- პასუხების ფურცელში მოცემულია უჯრედების ჰორიზონტალური და ვერტიკალური რიგები (იხ. დავალება 17).
- ჰორიზონტალურ რიგებში იმდენი უჯრედი, რამდენი წინადადებაცაა (**№ 17 დავალებაში** – რამდენი ციფრიცაა) ამ დავალებებში;
- უჯრედთა ვერტიკალური რიგები შეცდომათა რაოდენობას შეესაბამება;
- პირველ ჰორიზონტალურ რიგში **X** უნდა დაისვას იმ წინადადების (ციფრის) რიგითი ნომრის ქვეშ, რომელშიც პირველი შეცდომაა დაშვებული; მეორე ჰორიზონტალურ რიგში **X** უნდა დაისვას იმ წინადადების (ციფრის) რიგითი ნომრის ქვეშ, რომელშიც მეორე შეცდომაა დაშვებული და ა. შ. (იხ. დავალება 17).

პასუხების მონიშვნისას:

- პასუხების ფურცელში მოძებნეთ დავალების ნომერი და თქვენი პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – **X**;
- დასაშვებია **X** ნიშანი გასცდეს თეთრი უჯრედის ფარგლებს (იხ. ნიმუში), მაგრამ იგი უჯრედზე მოკლე არ უნდა იყოს;
- თუ რომელიმე რიგში ერთზე მეტ **X** ნიშანს დასვამთ, ეს დავალება არ შეფასდება;
- თუ გსურთ უკვე მონიშნული პასუხის გადასწორება, მთლიანად გააფერადეთ ეს უჯრედი (ან უჯრედები) და შემდეგ მონიშნეთ პასუხის ახალი ვარიანტი (იხ. ნიმუში).

ნიმუში:

დავალება 11.	დავალება 17.																																																																		
<table border="1"> <tr> <td></td> <td>ა</td> <td>ბ</td> <td>გ</td> </tr> <tr> <td>1.</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>☒</td> <td>☒</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☐</td> </tr> </table>		ა	ბ	გ	1.	☒	☐	☒	2.	☒	☒	☒	3.	☐	☒	☐	<table border="1"> <tr> <td></td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>5</td> <td>6</td> <td>7</td> <td>8</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>1.</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>☒</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☒</td> <td>☒</td> </tr> </table>		1	2	3	4	5	6	7	8	9	1.	☒	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☒	☒	2.	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3.	☒	☐	☐	☐	☐	☒	☒	☐	☐	4.	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☐	☒	☒
	ა	ბ	გ																																																																
1.	☒	☐	☒																																																																
2.	☒	☒	☒																																																																
3.	☐	☒	☐																																																																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9																																																										
1.	☒	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☒	☒																																																										
2.	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐																																																										
3.	☒	☐	☐	☐	☐	☒	☒	☐	☐																																																										
4.	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☐	☒	☒																																																										

იმ შემთხვევაში, როდესაც პასუხი იწერება სიტყვიერად, შეცდომა შეგიძლიათ გადახაზოთ და გვერდით (ან ზემოთ) დაწეროთ სწორი პასუხი.

სამი წერითი დავალებიდან აირჩიეთ და შეასრულეთ **მხოლოდ ერთი**.

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი. ის ნაშრომი, რომელზეც მითითებული იქნება აბიტურიენტის სახელი და/ან გვარი, ან პიროვნების იდენტიფიკაციის სხვა საშუალება (მაგალითად, მეტსახელი), არ გასწორდება!

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 3 საათი და 30 წუთი.

გისურვებთ წარმატებას!

წაკითხულის გააზრებისა (№№ 1-10) და ქართული ენის (№№ 11-14) დავალებათა შესასრულებლად აუცილებელია პასუხების ფურცლის შესაბამის უჯრედში გააკეთოთ აღნიშვნა – X.

I. წაკითხულის გააზრება

წაკითხეთ ტექსტი ბოლომდე. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყოთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. შეკითხვებს ყურადღებით გაეცანით და მოცემული სამ-სამი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი.

1. სავსებით უეჭველია, რომ ბუნების მეცნიერებისა და ტექნიკის განვითარებას დიდი მნიშვნელობა აქვს ადამიანისათვის, რომ ამ პროგრესზე დიდად არის დამოკიდებული ადამიანის მთლიანი პროგრესი, მისი ცხოვრებისა და ბედნიერების აღმავლობა...

2. მეორე მხრივ, ისიც ცხადი უნდა იყოს, რომ მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი გარკვეულ ხიფათსა და სიძნელეებს ქმნის. მისი მიღწევებისადმი გაუფრთხილებელი მოპყრობის შემთხვევაში კაცობრიობა შესაძლოა კატასტროფის წინაშე აღმოჩნდეს. საკმარისია გავისხენოთ თანამედროვე მეცნიერებისა და ტექნიკის ერთ-ერთი უაღრესად მნიშვნელოვანი მონაპოვარი – წყალბადის ბომბი, რომელსაც ძალა შესწევს აფეთქოს პლანეტა დედამიწა მთელი თავისი დასახლებით.

3. ის, თუ როგორ მოეპყრობიან ადამიანები პროგრესსა და მის მიღწევებს, როგორ, რა მიზნებისათვის გამოიყენებენ მათ, ეს მნიშვნელოვანწილად დამოკიდებულია ადამიანთა კულტურის დონეზე. მაგრამ საქმე ისაა, რომ აგრეთვე კულტურაც მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის გავლენას განიცდის, და, როგორც ფიქრობენ, ეს გავლენაც, განსაკუთრებით განვითარების თანამედროვე ეტაპზე, მკვეთრად უარყოფითი ხასიათისაა.

4. „კულტურასა“ და „ცივილიზაციას“ ხშირად ერთი და იმავე აზრით ხმარობენ ხოლმე, მაგრამ ფილოსოფოსები ზოგჯერ ასხვავებენ მათ და უპირისპირებენ კიდევაც ერთმანეთს... ცივილიზაციის მონაპოვარია, მაგალითად, სახნისი და გუთანი, მატარებელი და თვითმფრინავი და სხვ. კულტურის მონაპოვარი ძირითადად ზნეობრივი ცნობიერებისა და მოღვაწეობის, ფილოსოფიურ-ჰუმანიტარული აზროვნებისა და მხატვრული შემოქმედების სფეროში ძვეს.

5. კულტურასა და ცივილიზაციას შორის განსხვავება რამდენადმე პირობითი ხასიათისაა. კულტურის განვითარება შეუძლებელია ცივილიზაციის გარკვეული დონის გარეშე, ხოლო კულტურული დეგრადაცია პრინციპულ საფრთხეს ქმნის ცივილიზაციისათვის. კულტურული პროგრესი ცივილიზაციის პროგრესის ბაზაზე ხორციელდება.

6. ისიც ცხადია, რომ ცივილიზაცია საფრთხეში ვარდება, როცა ქრება ერთიანობისა და ურთიერთგაგების, სიყვარულისა და ურთიერთანგარიშგაწევის, ურთიერთპატივისცემის კულტურული პათოსი და მის ადგილს ეგოისტური ურთიერთდაპირისპირებისა და აგრესიის „უკულტურო“ განწყობილება იკავებს. კულტურული პათოსის განელება და დაცემა, სხვა რომ არაფერი ვთქვათ, გასაქანს აძლევს ომს, ხოლო ომი ანგრევს და ანადგურებს ცივილიზაციის მონაპოვარს.

7. იდეალის მიხედვით, კულტურასა და ცივილიზაციას შორის ურთიერთობა ჰარმონიული სახით იაზრება – ცივილიზაცია განიხილება არა როგორც თვითმიზანი, არამედ როგორც აუცილებელი ბაზა „ადამიანური ძალის განვითარებისათვის“ ანუ კულტურული პროგრესისათვის. თუმცა, ცივილიზაციას შეუძლია კულტურის წინააღმდეგ მიიმართოს.

8. როცა საზოგადოებაში ჭარბობს ცივილიზაციის მიმართულებით მოღვაწეობა, მაშინ კულტურული დეგრადაცია გარდუვალი ხდება. მხედველობაში აქვთ მხოლოდ ის, რაც ბიოლოგიურ არსებობას სჭირდება და ავიწყდებათ ის, რაც ამის იქით და ამის ზევით აუცილებელია ადამიანისათვის... მხედველობაში აქვთ ის, თუ როგორ შეიძლება ბუნების ძალებისა და ბუნებრივი მასალის დამორჩილება, მაგრამ მხედველობის გარეშე რჩებათ ამ დამორჩილების ძირითადი ადამიანური აზრი და მიმართულება. ზედმიწევნით კარგად იციან, მაგალითად, როგორ შეიძლება წიგნის დაბეჭდვა და გამოქვეყნება, მაგრამ არ იციან, თუ რა უნდა დაიწეროს და ითქვას ამ წიგნში, რათა მკითხველთა გულსა და გონებაზე კეთილი ზემოქმედება იქონიოს.

9. ის, რაც ბიოლოგიური არსებობის თვალსაზრისით მოსახერხებელი, შემამსუბუქებელი, ხელსაყრელი და მომგებიანი ჩანს, ხშირად მავნე და წამგებიანია სულიერ-კულტურული დონის თვალსაზრისით: ადვილი მისახვედრია, რომ სიყვარული, თანაგრძნობა, ურთიერთპატივისცემა, ურთიერთანგარიშგაწევა და სხვა „კულტურული გრძნობები“ ყოველთვის რამდენადმე ზღუდავენ ბიოლოგიური ორგანიზმის მოთხოვნილებებს. საბოლოო ანგარიშით, საზოგადოებისა და კაცობრიობის ბიოლოგიური არსებობა საფრთხეში ვარდება ამ „კულტურული გრძნობების“ გადაგვარების გამო.

ზურაბ კაკაბაძე, კულტურის ზოგიერთი საკითხი, წიგნში: ხელოვნება, ფილოსოფია, ცხოვრება, თბ., 1979.

- (1) **1. რა არის II აბზაცის ფუნქცია?**
 ა) I აბზაცში გამოთქმული მოსაზრების გადასინჯვა. ბ) I აბზაცში გამოთქმული მოსაზრების გამეორება. გ) I აბზაცში გამოთქმული მოსაზრების დასაბუთება.
- (1) **2. რა არის III აბზაცის უმთავრესი აზრი?**
 ა) მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი დადებით ზეგავლენას ახდენს კულტურაზე.
 ბ) მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი უარყოფით ზეგავლენას ახდენს კულტურაზე.
 გ) მეცნიერულ-ტექნიკურ პროგრესს კულტურის განვითარებასთან შეხება არ აქვს.
- (1) **3. რა აკავშირებს IV და V აბზაცებს ერთმანეთთან?**
 ა) V აბზაცში გამეორებულია IV აბზაცში გამოთქმული მოსაზრება.
 ბ) V აბზაცში განვითარებულია IV აბზაცში გამოთქმული მოსაზრება.
 გ) V აბზაცში ნახვენებია IV აბზაცში გამოთქმული მოსაზრების უმნიშვნელობა.
- (1) **4. რა არის VI აბზაცის უმთავრესი აზრი?**
 ა) კულტურის დეგრადაცია არ უკავშირდება ცივილიზაციის განვითარებას.
 ბ) კულტურის დეგრადაცია საფრთხეს უქმნის ცივილიზაციის განვითარებას.
 გ) ურთიერთგაგების კულტურული პათოსის განვითარება გასაქანს აძლევს ომს.
- (1) **5. რომელ აბზაცშია გამოხატული აზრი, რომ მეცნიერულ-ტექნიკურმა პროგრესმა შესაძლოა კატასტროფა გამოიწვიოს?**
 ა) II აბზაცში. ბ) III აბზაცში. გ) VI აბზაცში.
- (1) **6. რა შემთხვევაშია, VII აბზაცის მიხედვით, კულტურისა და ცივილიზაციის ურთიერთობა ჰარმონიული?**
 ა) როდესაც ცივილიზაცია კულტურული პროგრესის წინააღმდეგაა მიმართული.
 ბ) როდესაც ცივილიზაცია კულტურულ პროგრესს განაპირობებს.
 გ) როდესაც ცივილიზაციის განვითარება კაცობრიობის თვითმიზნად იქცევა.
- (1) **7. რა იგულისხმება სიტყვებში: „ბუნებრივი მასალა“?**
 ა) ინტელექტუალური რესურსები. ბ) კულტურული რესურსები. გ) მატერიალური რესურსები.
- (1) **8. რა უქმნის საფრთხეს კაცობრიობის ბიოლოგიურ არსებობას IX აბზაცის მიხედვით?**
 ა) ბიოლოგიური მოთხოვნილებების შეზღუდვა. ბ) „კულტურული გრძნობების“ განვითარება.
 გ) სულიერ-კულტურული დონის დაქვეითება.
- (1) **9. რის შესახებ არ მსჯელობს ავტორი ამ ტექსტში?**
 ა) კულტურისა და ცივილიზაციის ურთიერთმიმართების შესახებ.
 ბ) ცივილიზაციათა ურთიერთდაპირისპირებით გამოწვეული საფრთხის შესახებ.
 გ) ცივილიზაციის განვითარებასთან დაკავშირებული საფრთხის შესახებ.
- (1) **10. რა არის მთელი ტექსტის უმთავრესი აზრი?**
 ა) განსხვავება კულტურასა და ცივილიზაციას შორის პირობითი ხასიათისაა.
 ბ) კულტურის განვითარება საფრთხეს უქმნის ცივილიზაციას.
 გ) სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესი საფრთხეს უქმნის კაცობრიობას.

II. ქართული ენა

- (3) **11. ტექსტში გამოტოვებულია რამდენიმე სიტყვა. ქვემოთ მოცემული ვარიანტებიდან შეარჩიეთ კონტექსტისათვის უფრო შესაფერისი.**
 ოქროს კეთილშობილ ლითონს (1) . . . მას პირველყოფილი ადამიანი სპილენძზე ადრე მოიპოვებდა. ოქრო ბუნებაში ძირითადად თვითნაბადი სახით გვხვდება და თითქმის (2) . . . შეიცავს ვერცხლს, სპილენძსა და ზოგიერთ სხვა ლითონს. მას უმთავრესად საიუველირო ნაკეთობების (3) . . . იყენებენ.

1. ა) ეძახიან;	ბ) უწოდებენ;	გ) უხმობენ.
2. ა) მუდმივად;	ბ) ნიადაგ;	გ) ყოველთვის.
3. ა) გასამზადებლად;	ბ) დასამზადებლად;	გ) მოსამზადებლად.

- (1) **12. რას ნიშნავს სიტყვათა მყარი შეხამება – თავისი დრო მოჭამა?**
 ა) დათქმულ ვადაში ვერ ჩაეცია; ბ) დაძველდა, ვადა გაუვიდა; გ) დრო ტყუილად დაკარგა.

(1) 13. რაც წითლად ელვარებს, არის:

- ა) ქათქათა; ბ) ღაუღაუა; გ) ხახხახა.

(1) 14. უცხვირპირო გადატანითი მნიშვნელობით ნიშნავს:

- ა) უბირს; ბ) უმეცარს; გ) უხასიათოს.

№№ 15-18 დავალებების შესასრულებლად პასუხების ფურცელში მოცემულია უჯრედების ჰორიზონტალური რიგები, რომლებშიც იმდენი უჯრედი, რამდენი წინადადებაცაა (№ 17 დავალებაში – რამდენი ციფრიცაა) ამ დავალებებში, უჯრედთა ვერტიკალური რიგები კი შეცდომათა რაოდენობას შეესაბამება. პირველ ჰორიზონტალურ რიგში X უნდა დაისვას იმ წინადადების რიგითი ნომრის ქვეშ, რომელშიც პირველი შეცდომაა დაშვებული; მეორე ჰორიზონტალურ რიგში X უნდა დაისვას იმ წინადადების რიგითი ნომრის ქვეშ, რომელშიც მეორე შეცდომაა დაშვებული და ა. შ.

(4) 15. რომელ წინადადებებშია დაშვებული მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული შეცდომები?

1. ძველი ქართული მწერლობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი კერა სინაზე მდებარეობდა. 2. გადმოცემის თანახმად, IV საუკუნეში კონსტანტინე დიდის დედამ სინაზე ტაძარი ააგებია. 3. ამ პერიოდიდან დაიწყო აქ სხვადასხვა ეროვნების ქრისტიანთა მრავალ საუკუნოვანი კულტურულ-საგანმანათლებლო მოღვაწეობა. 4. თითო-ორი ქართველი სინაზე უკვე VI საუკუნეში გამოჩნდა, მოგვიანებით კი ისინი ისე მომრავლდნენ, რომ სათვისტომო დააარსეს. 5. მათი ძალისხმევით შეიქმნა მდიდარი წიგნსაცავი, რომელმაც სასულიერო მწერლობის არაერთი ძველი შემოგვინახა. 6. ამ ძეგლებში ნათლად წარმოჩნდა ქართველ მწიგნობართა ლიტერატურული ინტერესები. 7. XV საუკუნემდე ბერებს მატერიალურად სამშობლოდან ეხმარებოდნენ. 8. მოგვიანებით თავად-აზნაურობის მხარდაჭერა შესუსტდა, რაც საქართველოს მძიმე პოლიტიკური მდგომარეობით იყო გამოწვეული. 9. სწანს, ქართველთა კოლონიამ ამის გამო შეწყვიტა არსებობა.

(4) 16. რომელ წინადადებებშია დაშვებული სინტაქსური შეცდომები?

1. ბერძენი ფილოსოფოსი პლატონი ცხოვრობდა ძველ წელთაღრიცხვის 427-347 წლებში. 2. ოცი წლის პლატონი სოკრატეს მიაბარა მამამ, რომელმაც მომავალი ფილოსოფოსი საკუთარ მოძღვრებას აზიარა. 3. ის, რომ პლატონზე მასწავლებლის გავლენა დიდი იყო, ნათლად ადასტურებს მისი თხზულებები. 4. სოკრატეს მიმდევართა ფილოსოფიური სკოლებიდან ყველაზე ძლიერი პლატონისა იყო. 5. უნდა აღინიშნოს, რომ პლატონს თავისი მოძღვრება სისტემურად არ ჩამოუყალიბებია. 6. დიალოგის ფორმით დაწერილი მისი ნაშრომები იმავდროულად მხატვრული ნაწარმოებებიცაა. 7. შემდგომში ბევრმა სცადა ამ ორი ელემენტის შეხამება, მაგრამ ეს ვერავინ მოახერხა. 8. იქმნება შთაბეჭდილება, რომ ფილოსოფოსის ყველა დიალოგი დაუმთავრებელია. 9. დიალოგის ბოლოს პრობლემა თითქოს გადაუჭრელი რჩება, რადგან პლატონისათვის უმთავრესი საკუთრივ ძიების პროცესი იყო.

(4) 17. რომელი ციფრების ადგილას არის გამოტოვებული სასვენი ნიშნები?

ოქრომჭედლობა(1) ლითონის მხატვრული დამუშავების(2) უძველესი სახეობაა. ჩვენს ეროვნულ საგანძურს ამშვენებს ქართველ ოსტატთა მიერ შექმნილი ნაკეთობები(3) სამკაულები(4) სასმისები და სხვა. დღეს(5) ამ დარგის განვითარებაში(6) თავიანთი წვლილი შეაქვთ არა მარტო გამოცდილ მხატვრებს(7) არამედ ახალგაზრდებსაც. მათთვის დამახასიათებელია თამამი ფორმების ძიება. ახალი თაობა დიდ ყურადღებას უთმობს(8) როგორც მივიწვებული ტექნოლოგიების აღდგენას(9) ისე უახლესი მხატვრულ-ესთეტიკური ტენდენციების შერწყმას ტრადიციულთან.

(4) 18. რომელ წინადადებებში გვხვდება სტილისტური ხარვეზები?

1. თბილისში კალათბურთი XIX საუკუნის 20-იანი წლების დასაწყისში შემოვიდა. 2. სპორტის ამ სახეობამ მალე მოიპოვა პოპულარობა. 3. არაერთ დაწესებულებაში წარმოებდა საკალათბურთო გუნდების ჩამოყალიბება. 4. გუნდების სიმრავლის გამო საჭირო შეიქმნა მათი განაწილება ხუთი კატეგორიის მიხედვით. 5. 1927 წელს ქუთაისში ჩატარებული საქართველოს პირველი ჩემპიონატის ჩემპიონი გახდა თბილისის გუნდი „სინათლე“. 6. ქართული კალათბურთის განვითარებას განსაკუთრებული კვალი დაასვა თბილისის „დინამო“, რომელმაც ბევრჯერ გაახარა გულშემატკივრები თავისი მიღწევებით. 7. 1962 წელს მან ევროპის ჩემპიონთა თასი მოიპოვა. 8. 1994 წელს ჩამოყალიბდა საქართველოს საკალათბურთო ნაკრები. 9. ამ დროიდან იგი რეგულარულად მონაწილეობს ევროპის ჩემპიონატის შესარჩევ ტურებში.

(10) 19. ტექსტში დაშვებულია მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული შეცდომები. ოთხ სტრიქონში შეცდომა არ არის, ექვსში კი თითო-თითო შეცდომაა. სტრიქონის ნომრის გასწვრივ მოცემულ

ხაზებზე დაწერეთ თითოეული ეს სიტყვა **სწორი ფორმით**; თუ შეცდომა **არ არის**, გააკეთეთ აღნიშვნა ✓.

- ნიმუში: 0** კალა თბილისის გალაგანით შემოსაზღვრული უძველესი ნაწილია.
0 ზოგიერთი მეცნიერის მოსაზრებით, ეს სახელწოდება მომდინარეობს
1 სიტყვიდან „ყალა“, რომელიც არაბულად ციხეს ნიშნავს. არსებობს
2 განსხვავებული ახსნაც, რომლის მიხედვითაც „კალა“ მხოლოდ ჰგავს
3 არაბულ „ყალას“. იგი ქართული წარმოშობისაა და კლდეს ნიშნავს.
4 მემპტიანეთა თხზულებებში დასახლება კალა იხსენიება არაუადრეს
5 მე-5-ე საუკუნისა. ვახუშტის მიერ შედგენილი გეგმა მრავალ საკითხს
6 ფენს ნათელს. ეს არის პირველი გრაფიკული საბუთი, რომელზედაც
7 ზუსტად აისახა ადრეფეოდალური თბილისის სტრუქტურა. ვახუშტიმ
8 შეძლო აელწერა იმ პერიოდის თბილისი, მისი გარეუბნები. მათ შორის
9 იყო კალაც, რომელსაც აბანოთუბნისაგან სოლოლაკის წყალი ჰყოფდა.
10 ეს უბანი თავისებური კოლორიტით დღესაც ამშვენებს დედაქალაქს.

ნიმუში: 0 — გალაგანით —
0 ————— ✓ —————

(8) 20. ტექსტში დაშვებულია სულ 6 სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომა და სტილისტური ხარვეზი. **გაასწორეთ** ეს შეცდომები და ხარვეზები და **ისე გადაწერეთ ტექსტი**, რომ წინადადებების შინაარსი არ შეცვალოთ. თუ არ დაუშვებთ არც ერთ შეცდომას, დამატებით მოგეცემათ 2 ქულა, ერთი შეცდომის დაშვების შემთხვევაში – 1 ქულა. გაითვალისწინეთ, ერთ წინადადებაში შეიძლება შეგხვდეთ ერთზე მეტი შეცდომა ან ხარვეზი.

XVIII საუკუნის დამლევსათვის საქართველოში უკვე არსებობდა საფოსტო კავშირი რისთვისაც ურმებს იყენებდნენ. ქართული საფოსტო ურმის მოდელი მსოფლიო გამოფენაზედაც კი უჩვენებიათ ჩიკაგოში. როგორც ცნობილია 1900 წელს ბერლინის მუზეუმში წარმოდგენილი იყო არაერთი სურათი, რომელზედაც ორთველიანი ქართული ურმით ფოსტის გადაზიდვის პროცესი იყო აღბეჭდილი. 1805 წელს თბილისში მოხდა პირველი საფოსტო კანტორის გახსნა. ამის ინიციატორი ყოფილა მთავარმართებელი ციციანოვი, ვინც ძალიან უდიდეს მნიშვნელობას ანიჭებდა ქვეყანაში საფოსტო მიმოსვლის განვითარებას.

III. ქართული ლიტერატურა

- (1) 21. იაკობ ხუცესის თხზულებაში „შუშანიკის წამება“ ვკითხულობთ:
„ვინ არ სტიროდის მას, რომელსა არცა ჭირი ეხილვა, არცა შიში, არცა მახვილი, არცა პერობილებაი ქრისტეისთვის?!“
განმარტეთ, რა ამძიმებს, ავტორის აზრით, ვარსკენის ცოდვას. (ციტირება დაუშვებელია!)
- (1) 22. იოვანე საბანისძის თხზულებაში „აბოს წამება“ ვკითხულობთ:
„და იყო იგი ხელოვან, კეთილად შემზავებელ სულნელთა მათ საცხებელთა და სწავლულ იყო მწიგნობრობითა სარკინოზთაითა“.
გადმოეცით თქვენი სიტყვებით მთელი მონაკვეთის შინაარსი.
- (1) 23. გიორგი მერჩულის თხზულებაში „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრება“ ვკითხულობთ:
„ნეტარი საბან დაემორჩილა მეორედ ბრძანებასა კურაპალატისასა და უფროის ხოლო წიგნსა მამისასა. და მივიდა მათდა სასურველი იგი კაცი ღმრთისაი მოსურნეთა მათ თანა“.
რატომ დაემორჩილა საბა „მეორედ ბრძანებასა კურაპალატისასა“? (ციტირება დაუშვებელია!)
- (4) 24. ქაჯეთის ციხიდან გამოგზავნილ წერილში ნესტანი სწერს მიჯნურს:
„აწ სოფელმან უარესი ჭირი ჭირსა მომისართა,
არ დასჯერდა ბედი ჩემი მათ პატიჟთა მრავალ-გვართა,
კვლაცა მიმცა შესაპურობლად ქაჯთა, ძნელად საომართა;
ბედმან გვიყო ყველაკაი, ჩემო, რაცა დაგვემართა!“
1. *გადმოეცით* თქვენი სიტყვებით პირველი სტრიქონის აზრი. (ციტირება დაუშვებელია!)
  2. *რით* არ დაკმაყოფილდა, ნესტანის თქმით, მისი ბედი? (ციტირება დაუშვებელია!)
  3. კონკრეტულად რა განსაცდელი მოუვლინა ბედმა ნესტანს? (ციტირება დაუშვებელია!)
  4. რას აბრალებს ნესტანი თავის ამგვარ მდგომარეობას?

- (1) 25. წიგნში „სიბრძნე სიცრუისა“ მეფესთან საუბრის დროს უფლისწული ამბობს:
 „სამადლო საქმე მალვითა სჯობს და ღმერთიც უფროსად შეუწირავს: კაცმან შენზე სამ-
 სახური ქმნას, იკეხდეს და ზვაობდეს – გეწყინება!“
რატომ უნდა აკეთოს ადამიანი „სამადლო საქმე მალვით“? (ციტირება დაუშვებელია!)
- (2) 26. წიგნში „დავითიანი“ ვკითხულობთ:
 „მათ ღმერთსა სცოდეს, ღმერთმან მათ პასუხი უყო ცოდვისა:
 ცა რისხვით შუვა განიპის, ქვეყანა შეიძროდისა,
 ვენახთ უწვიმის სეტყვანი, მზგავსი ნახეთქი ლოდისა,
 მკალია დასცის ყანებსა, ქარი უქროლის ოდისა“.
 1. *განმარტეთ*, რას ნიშნავს სიტყვები – „ქვეყანა შეიძროდისა“.
 2. *გადმოეცით* იმ სტრიქონის აზრი, რომელშიც სტროფის მთავარი სათქმელია გამოხატული.
 (ციტირება დაუშვებელია!)
- (1) 27. ალექსანდრე ჭავჭავაძის ლექსში „გოგჩა“ ვკითხულობთ:
 „მაგრამ ნაქცევნი მისთა კიდეთ, ძაძით მმოსველნი,
 საგლოვო ნაშთნი შენობათა კვლავ ეროვანთა,
 სად ჰყვავებულან დიდებულად ქალაქნი ვრცელნი
 და სად დღეს ვხედავთ ოდენ ბუთა და ნატამალთა“.
განმარტეთ, რა სულიერი განწყობილების აღძვრა სურს ავტორს ამ სტროფით.
- (1) 28. გრიგოლ ორბელიანის ლექსში „სადამო გამოსაღმებისა“ ვკითხულობთ:
 „შეღამდა... მარტო ვუბი ჭმუნვით; ჩემი ჩივილი ვის ესმის?
 დაყრუვდა არე... მხოლოდა ხმა ისმის ზოგჯერ გუშავის.
 მხოლოდ ჰსჩანს მთანი მდუმარედ აყუდებულან ცათამდის,
 და ყაზიბეგსა საამოდ ზედა ვარსკვლავი დაჰნათის!“
განმარტეთ, პოეტის რა სულიერი მდგომარეობაა გამოხატული ამ სტროფში.
- (2) 29. ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსში „მერანი“ ვკითხულობთ:
 „ნუ დავიმარხო ჩემსა მამულში, ჩემთა წინაპართ საფლავებს შორის;
 ნუ დამიტროს სატროფომ გულისა, ნულა დამეცეს ცრემლი მწუხარის, –
 შავი ყორანი გამითხრის საფლავს მდელოთა შორის ტიალის მინდვრის, –
 და ქარიშხალი ძვალთა შთენილთა ზარით, ღრიალით მიწას მომაყრის!“
 1. *ამოიწერეთ* ორი სიტყვა, რომლებიც ბედისწერის სიმბოლოდ არის გამოყენებული.
 2. *განმარტეთ*, რა აზრის გამოხატვა სურს ავტორს ამ სტროფით.
- (1) 30. ილია ჭავჭავაძის მოთხრობაში „კაცია-ადამიანი?!“ ვკითხულობთ:
 „– კუდიანობის დამეს, ჭიაკოკონობას, შენი ჭირიმე, გადააჯდებიან ხოლმე – აი, დასწყევ-
 ლოთ ღმერთმა – ცოცხზედა და თავის ბატონთან გაფრინდებიან ხოლმე...
 – ეგ მეც გამიგია. რამდენი სასწაულია ქვეყანაზედ! დიდება შენდა, ღმერთო!.. – გადაიწე-
 რა პირჯვარი ლუარსაბმა...“
ლუარსაბის რა თვისება ჩანს ამ მონაკვეთში?
- (2) 31. ილია ჭავჭავაძის პოემაში „განდევილი“ ვკითხულობთ:
 „ამა უბიწო დიადის ხილვით
 წარტყვევნილ იქმნა განყენებული
 და ვით ცხოველს ხატს ღვთის დიდებისას
 შესცქერდა მზესა განცვიფრებული“.
 1. *განმარტეთ*, ბერის რა სულიერი მდგომარეობაა გამოხატული მეორე სტრიქონით. (ციტირება დაუშვებელია!)
 2. *რატომ* განაცვიფრა ბერი მზის ხილვამ?
- (1) 32. აკაკი წერეთლის პოემაში „თორნიკე ერისთავი“ ვკითხულობთ:
 „გაუღეწიათ ბერძნები,
 იჩაგვრის ძველი ლომიო,
 მაგრამ ჩვენ უნდა ვუჩვენოთ
 აწ-და სხვაგვარი ომიო!“
ამოიწერეთ სტრიქონი, რომელშიც ბერძენთა გმირული წარსული და სავალალო აწმყოა გამოხატული.

- (1) 33. **ალექსანდრე ყაზბეგის მოთხრობაში „ხევისბერი გოჩა“ ვკითხულობთ:**
 „– რაილა დავმალო?... მოძმეთ ცოდო მე მაძევს კისერზედა, ჩემი ბრალია მათი გაწყვეტა... მე დავკარგე გონი, მტერი მე გამომეპარა!.. გუგუა უბრალოა! – ლაპარაკობდა განქარებით და აღელვებით ონისე და მთლად კანკალებდა.“
 ონისეს რა თვისება ჩანს ამ მონაკვეთში?
- (2) 34. **ვაჟა-ფშაველას პოემაში „სტუმარ-მასპინძელი“ ვკითხულობთ:**
 „დადგნენ, სულ დადგნენ მზის სხივნი,
 აღარ ელაგდა ქვიშაო;
 აღარსადა სჩანს, გამქრალა
 თეთრი თმა შავის მთისაო“.
1. განმარტეთ, რას ნიშნავს გადატანითი მნიშვნელობით სიტყვები: „დადგნენ მზის სხივნი“.
  2. ამოიწერეთ სტრიქონი, რომელიც აღნიშნავს დათოვლილ მწვერვალს.
- (1) 35. **დავით კლდიაშვილის მოთხრობაში „სამანიშვილის დედინაცვალი“ ვკითხულობთ:**
 „...აგონდებოდა ამისი უშიგლოვნობა, რომ ორი ქმრის ნაცოლი იყო, რომ მას შეეძლო მისი ლუკმის დაცვა განუზიარებლად, პლატონის გული სიხარულით ივსებოდა, მეტი სიამოვნებისაგან აჩქარებით ტოკავდა და სიყვარულიც ეღვიძებოდა ამ ადამიანისადმი“.
- განმარტეთ, რატომ ივსებოდა „პლატონის გული სიხარულით“? (ციტირება დაუშვებელია!)
- (2) 36. **ნაწარმოებში „ჰაკი აბა“ ლეო ქიაჩელი მოგვითხრობს:**
 „მიუხედავად იმისა, რომ ეძინა, სახეზე რაღაც ღრმა წუხილის ლანდები მიმოურბოდნენ, რომლებიც დახუჭული თვალების საბუდეებში ღამის შავი ფრთებით ეფინებოდნენ. ნისკარტივით მოხრილი მომცრო ცხვირის ნესტოები მოხშირებულ სუნთქვისაგან უფეთქავდნენ...“
1. განმარტეთ პერსონაჟის რა სულიერი მდგომარეობაა გამოხატული ამ მონაკვეთში.
  2. ამოიწერეთ ამ მონაკვეთიდან შედარება (არა უმეტეს ორი სიტყვისა).
- (2) 37. **კონსტანტინე გამსახურდიას რომანში „დიდოსტატის მარჯვენა“ ვკითხულობთ:**
 „დიღეგიდან გაიპარა ტუსადი, სარკინოზებთან გაიქცა იღუმალ. დიღომთან შეიპყრეს სამეფოს სპათა, დიდხანს აწამეს ფარსმანი. ხელის ფრჩხილებიც დააძვრეს, ჯავარდენების წრთობის საიდუმლო მაინც არ გასთქვა. ამ წამების დროს შემოაკვდათ მოხუცი. ასე რომ, ღვინის ქურდი თხლეს გადააყოლეს“.
1. განმარტეთ, რის გამო აწამებდნენ ფარსმანს. (ციტირება დაუშვებელია!)
  2. ამოიწერეთ ფრაზა, რომელიც ფარსმანის დაღუპვის ავტორისეულ შეფასებას გამოხატავს (არა უმეტეს ოთხი სიტყვისა).
- (1) 38. **მიხეილ ჯავახიშვილის რომანში „ჯაყოს ხიზნები“ ვკითხულობთ:**
 „თეიმურაზიც დღითი-დღე ჰყიდდა თავის ბედნაკრავ ოჯახსა და ისტორიას. დღითი-დღე სწავდა მომავლის იმედებს“.
- განმარტეთ, რის თქმა სურს ავტორს პერსონაჟის შესახებ ამ მონაკვეთით.
- (2) 39. **გალაკტიონ ტაბიძის ლექსში „მზეო თიბათვისა“ ვკითხულობთ:**
 „ხანმა უნდობარმა, გზა რომ შეეღება,
 უხვად მოიტანა სისხლი და ცხედრები,
 მძაფრი ქარტყილი მას ნუ შეეხება,
 მზეო თიბათვისა, ამას გევედრები“.
1. განმარტეთ, როგორ ახასიათებს პოეტი თავის თანადროულ ეპოქას. (ციტირება დაუშვებელია!)
  2. ამოიწერეთ ღვთაების სიმბოლო (არა უმეტეს ორი სიტყვისა).
- (1) 40. **გიორგი ლეონიძის ლექსში „მეცამეტე საუკუნე“ ვკითხულობთ:**
 „ვერ უძლებენ მთები
 მუღიღების ყივილს,
 საყვირებით, ზურნით
 დროშების ტყე წივის...“
- რომელ მხატვრულ საშუალებას იყენებს ავტორი მეოთხე სტრიქონში?

IV. წერიტი დავალება

წერიტი დავალების ინსტრუქცია:

ყურადღებით გაეცანით დავალებებს, გაიაზრეთ ისინი, აირჩიეთ და შეასრულეთ მათგან მხოლოდ ერთი. ნაშრომი, რომელიც დავალებას არ უპასუხებს ან ენობრივად იმდენად გაუმართავი იქნება, რომ აზრის გაგება გაჭირდება, ანდა 150 სიტყვაზე ნაკლები მოცულობისა აღმოჩნდება, არ შეფასდება.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებულია, არ შეფასდება და თხზულების მოცულობის განსაზღვრისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

თითოეულ წერიტი დავალებას თან ახლავს სამი მითითება. ამ მითითებებს უნდა უპასუხოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს და არ იყოს კითხვებზე ცალკე-ცალკე გაცემული პასუხების შექანიკური ჯამი ან მოცემული ტექსტის პერიფრაზი, თუნდაც მთელი ნაწარმოების შინაარსის თხრობა (პერიფრაზი და შინაარსი ნაშრომის მოცულობის განსაზღვრისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული). გაითვალისწინეთ, რომ დავალების მითითება შესრულებულად არ ჩაითვლება, თუ მასზე მხოლოდ ერთი-ორი წინადადებით იქნება პასუხი გაცემული.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ, დეტალურად და დასაბუთებულად. ნაშრომი შეფასდება იმის მიხედვით, თუ რამდენად ჩანს მასში არგუმენტირებისა (მაგალითებით საკუთარი მოსაზრებების დასაბუთების) და დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და არა იმის მიხედვით, ემთხვევა თუ არა თქვენი პოზიცია საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ტესტში დატოვებულია ფურცელი შავი სამუშაოსათვის, რომელიც არ სწორდება (სურვილის მიხედვით, შეგიძლიათ გამოიყენოთ ან არ გამოიყენოთ იგი). თხზულებისათვის გამოყოფილი ფურცლის დასაწყისში მოცემულია წერიტი დავალებების ნომრები (№1, №2 და №3); შემოხაზეთ ის ციფრი, რომელიც თქვენ მიერ არჩეული დავალების ნომერს შეესაბამება.

შეცდომები გადახაზეთ, ნუ დაჯდაბნით.

წერიტი დავალების მაქსიმალური ქულაა 20.

დავალება № 1

გიორგი მერჩულე მოგვითხრობს:

„დიდი ეფრემ იქმნა ეპისკოპოს აწყურისა საყდარსა. დიდი არსენი კათოლიკე ეკლესიასა, ქრისტის კუართისა სამკვიდრებელსა, მცხეთას ქართლისა კათალიკოს იქმნა. და იყო სიყუარული მათ შორის ერთად ზრდილობისათვის.“

არამედ ქართლისა ეპისკოპოსნი მირეან არსენის მამისათვის ფრიად გულწყებულ იყვნეს ამის მიზეზისათვის, რამეთუ თვინიერ განზრახვისა მათისა, ძე თვისი დაადგინა კათალიკოსად თანადგომითა და კურთხევითა მცირედთა ეპისკოპოსთათა.“

მამფალი გუარამ დიდი მირეანისათვის გულძვირად იყო და მსწრაფლ ხოლო ბრძანა შეკრებაი ეპისკოპოსთაი და უდაბნოსა მამათაი.“

და ყოველნი შემოკრბეს ჯავახეთს. არამედ მამაი გრიგოლ არა მუნ იყო. წადიერად მოელოდეს ყოველნი და მარტოდ ანჯმნობდეს წესისა წინამძღუარნი იგი არსენი კათალიკოსისათვის და ვერა დაამტკიცეს სიტყუაი მათი. მაშინ ერუშნელმან ეპისკოპოსმან მის ჟამისამან ჰრქუა ყოველთა: „ოდეს მოვიდეს ვარსკულავი უდაბნოთაი, მაშინ განემართოს საქმე და განზრახვაი ყოველთაი.“

და მეყსეულად იხილეს წმიდაი იგი მომავალი კარაულითა შორის კრებულსა მას მამათასა საკვირველად ხილვითა. რამეთუ სამოსელი იგი შეურაცხი, რომელ ემოსა მოხუცებულსა მას, ესრეთ ჩნდა, ვითარცა სამოსელი ნათლისა ბრწყინვალისა განუცდელისაი. ხოლო თავსა მისსა კუკული იხილვებოდა, ვითარცა გვირგვინი სამეფოი პატიოსანთა თუალთა და მარგალიტთაგან ფასდაუდებელთა აღმკული. და ვითარცა იხილეს ღმრთისამიერი დიდებულებაი მისი, ყოველნი სიხარულით მიეგებნეს და შეუდგეს სიტყუათა მისთა სიხარულით.

ხოლო ნეტარმან გრიგოლ ფარულად მოუწოდა ნეტარსა ეფრემს და ჰრქუა მას: „შვილო, პატივსა მაგის წმიდისა მდღელთმთავრობისასა გაფუცებ, ნუ უშლი სულიერად ძმასა შენსა არსენის“. ხოლო მან ჰრქუა: „წმიდაო მამაო, ვერ ეგების ძმათა ჩემთა ეპისკოპოსთა ცილობაი სამართლისათვის, და მეცა შემინდვე, რამეთუ არა ვარ ამიერიტგან არსენის ცხოვარი და არცა იგი – ჩემი მწყემსი.“ მაშინ წმიდამან მან მკსინვარედ ჰრქუა: „უკუეთუ ამას იქმ, ეფრემ, მე უვარ-მყავ, ვითა

არა შენი მოძღვარი ვარ!“ ხოლო ნეტარი ეფრემ სიტყუასა მას ზედა სულიერისა მამისა და მოძღვარისასა ატირდა და ჰრქუა: „ფიცხელ არს ბრძანებაი ესე, განმკუთებელ უფროის მახვილისა. აწ ნებაი შენი იყავნ და ნუ – ნებაი ჩემი, წმიდაო ღმრთისაო!“ ხოლო მან ჰრქუა: „ეფრემ სანატრელო, გისმენინ ქრისტემან, რაიცა ითხოო მისგან შენ, უმანკოო გულითა და წრფელო გონებითა. და შენ უწყვი, ვითარ ღმერთსა ებრძანა კათალიკოსობაი არსენისი სისრულისა მისისათვის. არამედ მირეყან, მამამან მისმან, აუგიან-ყო უჟამოდ შესწრაფებითა.“

ამისსა შემდგომად ბრძანა გუარამ შემოკრებაი ყოველთა მოწესეთაი და მაშინ ჰრქუა: „წმიდანო მამანო, ეპისკოპოსნო და მეუდაბნოენო, იცით ყოველთა კანონი შჯულისაი, რამეთუ არა ბრძანებს ეპისკოპოსისა და კათალიკოსისა მძღავრებით დაჯდომასა.“ და ამას სიტყუასა შინა აუგის სიტყუანი განამრავლნა და ელოდა პასუხსა მათგან. ხოლო თუაღნი ყოველთანი ხედვიდეს მამასა გრიგოლს და ეპისკოპოსსა ეფრემს. და მათ დაიდუმეს ჟამ ერთ. მაშინ ეპისკოპოსთა ჰრქუეს ეფრემს: „ბრძანე პასუხი, რაი ჯერ-არს!“ ხოლო მან თქუა: „სადა მამაი გრიგოლ იყოს, მე მუნ არა ვიკადრებ სიტყუად.“ მაშინ ხელმწიფემან მან ჰრქუა ნეტარსა გრიგოლს: „მამაო, ყოველნი შენ გელიან სიტყუად ჭეშმარიტებისა, რამეთუ უხუცეს ხარ ყოველთა დღითა და სათნოვებითა ნებისა ღმრთისაითა.“ ხოლო მან თქუა: „ჭეშმარიტთა ქრისტეს სამწყსოთა ისმინეთ გლახაკისა ამის მოხუცებულისაი. რამეთუ არსენი კათალიკოსი ნებითა ღმრთისაითა კათალიკოსი არს და ძვირისმეტყუელთა მისთა, რომელთა არა შეინანონ, კდემულ იყვნენ და სრულიად ჰრცხუნენეს ამას საწუთროსა და მას საუკუნესა.“

მაშინ ზარ-ჰხდა ხელმწიფესა მას, რამეთუ იყო იგი მდაბალ და ღმრთისმოშიშ. იძლია სიმდაბლისაგან და შეუვრდა ნეტარსა გრიგოლს და ჰრქუა: „წმიდაო ღმრთისაო, შემინდვე, რამეთუ დაგაბრკოლე.“ ხოლო მან ჰრქუა: „ქრისტემან ყოველნი შეგინდვენინ!“

გაანალიზეთ მოცემული მონაკვეთი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, ამ მონაკვეთში აღწერილი კონფლიქტის შესახებ (ყურადღება მიაქციეთ, ერთი მხრივ, კონფლიქტის პოლიტიკურ მხარეს და, მეორე მხრივ, პერსონალურ პიროვნულ დაპირისპირებას);
- იმსჯელეთ, როგორ წარმოგვიდგენს ავტორი გრიგოლ ხანძთელის პიროვნებას;
- იმსჯელეთ, რა არის ამ მონაკვეთის მთავარი სათქმელი და ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულიება წამოჭრილი პრობლემის მიმართ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება № 2

ვაჟა-ფშაველას პოემაში „სტუმარ-მასპინძელი“ მოთხრობილია, თუ როგორ ბრუნდებიან ზვიადაურის მკვლელობის შემდეგ ქისტები სოფელში, სასაფლაოზე კი მხოლოდ ადაზა რჩება:

„და წყაროს პირზე დიაცი, –
ტურფა, ლამაზი, – ქისტისა,
შუბლზე და მკერდზე წყალს ისხამს,
დრო და დრო გული მისდისა.
ბევრი იტირა ჩუმადა,
თუმცა დრო და დრო ჰკრთებოდა;
ზვიადაურის სიკვდილი
თვალეში ელანდებოდა.
სტიროდა, მაგრამ ტირილი
არ იყო, ესათრებოდა:
ერთ მხრივ ხათრი აქვს თემისა,
მეორით – ღმერთი აშინებს;
ქისტეთის მტრისა მოზარეს
თავს რისხვას გადმოადინებს.
ეს ფიქრი გონებისაა,
გული თავისას შვრებოდა,
კაცის კაცურად სიკვდილი
გულიდან არა ჰჭრებოდა.
ქალის გულს იგი სურათი
შიგ გაეყარა ისრადა,
იმან დაადვა ლამაზსა
დაკლულის გლოვა კისრადა.
სიბნელეს უცდის, მივიდეს,

დამით იტიროს მკვდარიო;
იმას აღარა ჰფიქრობდა,
ჯოყოლა როგორ არიო.
ვის ცოლი ვის ქმარსა სტირის?
რას სწადის ჭკვაზე მცდარიო?!
იქნება ჰკლავენ ჯოყოლას,
სახლსაც შაუხსნეს კარიო!
წამოდგა, იხედებოდა
როგორც დამთხვარი ნადირი,
ხედნებ-ხედნებით ამოვლო
ხევის კლდიანი ნაპირი;
წყვდიადში საზარლად ისმის
წყალთ ანაძრახი საყვირი.
ამოვლო კრძალვით საფლავთან,
მკვდარსა მუხლ-მოყრით დაეყრდნო,
ქვითინებს გულამოსკვნითა,
ცრემლსა სიპი ქვა დაედნო.
აიხსნა დანა, მიჰმართა
ზვიადაურსა იმითა,
ააჭრა ნიშნად, სახსოვრად
სამი ბალანი პირითა,
ჩიქილის ტოტში შეხვია
ბროლის თითებით თლილითა...“

ეს რა ხმა ესმის, დგანდგარი?
ყურებს გაუდის ჟივილი...
საფლავეებიდან მოესმის
მკვდრების წყრომა და ჩივილი!
თითქოს ბაღლებიც ატირდენ,
გაუდისთ მწარედ წივილი!
საერთო წყრომის ხმა ისმის,
საერთო გულის ტკივილი:
„რას შვრება უნამუსოვო,“
გამწარებულნი ჩიოდენ, –
„მაღალი ღმერთი გრისხავდეს!“ –
სამართლად შემოჰკიოდენ.
აჩქარებული ღრუბლები

ცის პირზე გადმოდიოდენ.
გაიქცა, მირბის, იხედავს, –
მკვდარნი მისდევენ, სწორია.
„შინით სად გაგვეხვეწები,
აქით თუ გაგვეშორია?“ –
ხმა ისმის დანადევნები,
მასვე იძახის გორია,
გარშემო დაყუდებული
განა ერთი და ორია.
„უნამუსოვო!“ – მისძახდენ
ტან დაწკეპილნი დეკანი,
ბალახნი, ქვანი, ქვიშანი,
იმ არე-მარეს მდებარნი“.

გაანალიზეთ მოცემული მონაკვეთი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ ადაზას მხატვრული სახის შესახებ;
- იმსჯელეთ ადაზას განცდებსა და თემის მსოფლმხედველობას შორის წარმოშობილი მისტიკური კონფლიქტის შესახებ (ყურადღება მიაქციეთ დაპირისპირების გამომწვევ მიზეზებს);
- იმსჯელეთ, რა არის ამ მონაკვეთის მთავარი სათქმელი და ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება წამოჭრილი პრობლემის მიმართ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება № 3

ყურადღებით წაიკითხეთ მონაკვეთი სულხან-საბა ორბელიანის წიგნიდან „სიბრძნე სიცრუისა“:
„შვილს უბრძანა მეფემ:

– შენთვის ღმერთსაც მოუნდომებია და მეც მომიცია ადგილი და სამეფო ჩემი. და დღეის წადმა უფლებდუ ყოველსა ზედა და ნუმცა ვინ არს ურჩი შენი.

ჯუმბერ დადრკა, მამას ეთაყვანა, მიწას აკოცა და ეგრე მოახსენა:

– დამბადებელიმცა შენი დიდებულ არს, სვემცა შენი ბედითურთ ამადლებულ არს, სახელიმცა შენი ნუ დაიღვეის!

მე თუ რამ სიკეთე მაქენ – შენგან, თვარა ვინ ნახა, ეკალი დაერგოს და ხურმა მაზედ მოეკრიფოს. კეთილი ხე კეთილს მოიბამს, თვარა თავით თვისით ხილი უნერგი კარგი არ იქმნება, და არცა აღქატი ხე რწყვითა და კაზმით გაკეთდება. არაკად თქმულა: „ქორი ქორსა სჩეკს და ძერა – ძერუკასაო“.

შენი ხორცი ვარ და ლეონის გაზრდილი. ჩემი სიკეთე ჩემგან არ არის: აგებულობის საქმე – შენგან, და წვრთილობა – ლეონისაგან. არა ამისთვის მოგახსენებ, ლეონს შენგან ბოძება აკლდეს და დიდი წყალობა არა სჭირდეს, მაგრამ მტერი ბევრი უვის და არ შეასმინონ მეფობისა თქვენისა კარსა“.

ყურადღებით წაიკითხეთ აკაკი წერეთლის „გამზრდელის“ მონაკვეთი:

„არც გვართ, არც ვაჟკაცობით,
არც სიმდიდრით, არც ქონებით,
ჰაჯი-უსუბ ცნობილია
მხოლოდ ჭკუით და გონებით.
ჭირში, ლხინში საზოგადოდ
უმისობა არ იქნება;
ხელის გულზე უწერია
თვით მაჰმადის წმინდა მცნება.
ზღვა და ხმელი მოვლილი აქვს,
მნახველია ცა და ქვეყნის;
ჯერ ისევე ჭანმაკია,
თუმც არ არის კი მცირე ხნის.
ხელ-ფეხს ერჩის, თვალსაც უჭრის,
არ ტყუილი ქადილია;
სადაც კია გვარიშვილი,
ყველა მისი გაზრდილია.
საფარ-ბეგიც მან გაზარდა
ისე, როგორც სხვები ყველა,

მაგრამ მარტო წვრთნა რას იზამს,
თუ ბუნებამც არ უშველა?
აი, სწორედ ამ უსუბთან
მიდის ახლა საფარ-ბეგი,
მორღუობის გამტეხი და
ჩვეულების გადამდეგი.
ეუბნება ყოველიფერს,
უნებურად რაც შეემთხვა;
ცრემლები სდის და ეჩრება
ბურთად ყელში მწარე სიტყვა.
ყურს უგდებდა ჰაჯი-უსუბ,
სახე მონინალვლიანა:
სიდიადე ამ მუხთლობის
თვალწინ გაისიგრძეგანა.
ოხვრით ჰკითხა: „მერე? მერე?
რომ გაიგო, რა სთქვა ქმარმა?“
– „მაპატივა შეცოდება,
როგორც ძმამ და მეგობარმა!..“

A series of horizontal dashed lines spanning the width of the page, providing a template for handwriting practice.